

Forfatter: Kierkegaard, Søren

Titel: Udrag fra Begrebet Angst

Citation: Kierkegaard, Søren: "Begrebet Angst", i Kierkegaard, Søren: *Begrebet Angst*, udg. af Lars Petersen ; Merete Jørgensen , Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1991, s. 163. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-kierkegaard01val-shoot-idm140698091628832/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Begrebet Angst

telse. Om den enkle opfattelse hedder det i *Begrebet Angst*, at »den fromme Følelse og Phantasie fik, hvad den forlangte, et gudeligt For-spil; men Tænkningen fik Intet» (26). I det sidste, at tænkningen intet fik, ligger, at den enkle opfattelse, der er fuldkommen tilfredsstillende for fromme og barnlige drømme om et eventyrligt og vidunderligt paradis, der var engang, – at den er uforståelig for tænkningen, fordi det er uforklarligt, hvordan en tilstand, der påstås fuldkommen, skulle kunne føde sig eget fald. Opfattelsen er uforståelig, fordi den gør Adam til andet og mere end et menneske, i forhold til slægten holdes han »phantastisk udenfor» (26). Det hedder, at »Jo mere phantastisk man fik Adam påklædt [dvs. med forestillinger om hans fuldkommenhed før faldet, i modsætning til hans senere nøgenhed], desto uforklarligere blev det, at han kunde synde, desto forfærdeligere blev hans Synd» (35).

I øvrigt ser *Begrebet Angst* uskyldighedens manglende kundskab om godt og ondt som bevis på dens ufuldkommenhed, idet den dog ikke dermed er »dømt» til undergang, dvs. til automatisk at blive op-hævet – og S.K. tager her afstand fra Hegels tanker om en udvikling, der forløber med logisk nødvendighed: »Uskyldigheden er ikke en Ufuldkommenhed, ved hvilken man ikke kan blive staaendes» (36). På den anden side er uskyldighedens uvidenhed forbundet med angst: »Uskyldigheden [...] er [...] en Uvidenhed, der er bestemt af Aand, men som netop er Angst, fordi dens Uvidenhed er om Intets» (42).

I *Begrebet Angst* hedder det om uskyldighedstilstanden:

I denne Tilstand er der Fred og Hvile; men der er paa samme Tid noget Andet, hvilket ikke er Ufred og Strid; thi der er jo Intet at stride med. Hvad er det da? Intet. Men hvilken Virkning har Intet? Det føder Angst. Dette er Uskyldighedens dybe Hemmelighed, at den paa samme Tid er Angst. Drommende projekterer Aanden sin egen Virkelighed, men denne Virkelighed er Intet, men dette Intet ser Uskyldigheden bestandig udenfor sig (40).

Her ses angsten som et vidnesbyrd om det ufuldkomne i uskyldighedstilstanden. Angsten er et udtryk for en urealiseret åndelig udvikling, som navnløs og uindbudt »banker på» ved gennem den tilsyneladende idyl som næsten umærkelige vindpust at sende vage bølger af